

Sygn. akt III AUa 162/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Beata Górska SSA Jolanta Hawryszko
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 16 sierpnia 2018 r. w Szczecinie

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 stycznia 2018 r. sygn. akt VI U 942/17

oddala apelację.

SSA Beata Górska SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 26 maja 2017 r. odmówił J. W. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ ubezpieczony udowodnił jedynie 19 lat, 6 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i 12 lat, 5 miesięcy i 20 dni stażu pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych co najmniej 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. W. wniósł o ponowne rozpoznanie sprawy i przyznanie mu prawa do świadczenia wskazując, że w jego ocenie w okresie od 1982 r. do 2017 r. z krótkimi przerwami wypracował staż pracy umożliwiający uzyskanie prawa do emerytury pomostowej. Ubezpieczony, odwołując się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 września 2015 r., III AUa 2172/14 wskazał, że na podstawie świadectw pracy udowodnił wymagany staż pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i wskazując, że odmówił ubezpieczonemu zaliczenia do stażu pracy okresów

zatrudnienia w (...) od 1 czerwca 1982 r. do 31 października 1983 r., od 1 grudnia 1983 r. do 30 listopada 1986 r., od 1 marca 1987 r. do 30 czerwca 1987 r. i od 1 marca 1990 r. do 8 kwietnia 1991 r. oraz okresu zatrudnienia u M. Ł. od 10 lipca 1990 r. do 19 lipca 1990 r., ponieważ ubezpieczony nie został zgłoszony przez tych płatników do ubezpieczenia społecznego i nie odprowadzono składek z tego tytułu. Organ wyjaśnił, że staż pracy z pominięciem tych okresów został ustalony decyzją z dnia 3 kwietnia 2017 r. o ustaleniu kapitału początkowego, od której ubezpieczony się nie odwołał.

Po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska w sprawie J. W. w piśmie procesowym z dnia 19 grudnia 2017 r. wniósł o zaliczenie do stażu pracy – ogólnego i w szczególnych warunkach – pracy wykonywanej w firmie (...) w okresach:

- od 1 czerwca 1982 r. do 22 lutego 1990 r., od 9 kwietnia 1991 r. do 13 czerwca 1996 r. i od 18 września 1996 r. do 22 lutego 1999 r. wskazując, że przerwy w zatrudnieniu w tych okresach dotyczyły jedynie jednego miesiąca letniego w każdym roku zatrudnienia (tj. lipca lub sierpnia),

- od 20 sierpnia 2000 r. do 31 października 2001 r.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

J. W. urodził się w dniu (...)

Wniosek o emeryturę pomostową złożył on w organie rentowym 20 marca 2017 r. W dacie tej ubezpieczony nie pozostawał w stosunku pracy. Organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy 19 lat, 6 miesięcy i 8 dni okresów składkowych, a do stażu w szczególnych warunkach 12 lat, 5 miesięcy i 20 dni. Do stażu pracy ubezpieczonego organ rentowy nie uwzględnił wykazanych przez płatników składek, w tym (...), okresów urlopów bezpłatnych. Nadto organ rentowy odmówił ubezpieczonemu zaliczenia do stażu pracy okresów zatrudnienia w (...) od 1 czerwca 1982 r. do 31 października 1983 r., od 1 grudnia 1983 r. do 30 listopada 1986 r., od 1 marca 1987 r. do 30 czerwca 1987 r. i od 1 marca 1990 r. do 8 kwietnia 1991 r. oraz okresu zatrudnienia u M. Ł. od 10 lipca 1990 r. do 19 lipca 1990 r., ponieważ ubezpieczony nie został zgłoszony przez ww. płatników składek do ubezpieczenia społecznego.

W okresie od 1 czerwca 1982 r. do 28 lutego 1990 r. J. W. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy u armatora K. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ś. jako praktykant rybacki, a następnie rybak. W okresie od 1 czerwca do 24 czerwca 1982 r. J. W. wykonywał pracę na łódce, przygotowując się do pierwszego wyjścia w morze na połów. W dniu 25 czerwca 1982 r. ubezpieczony został zamustrowany na jednostce (...) jako praktykant pokładowy i wypłynął w swój pierwszy rejs. Armator K. B. latem 1982 r. zakupił w K. nową jednostkę – kuter (...) i do pracy na tej jednostce został skierowany J. W.. W dniu 12 sierpnia 1982 r. ubezpieczony został wymustrowany z jednostki (...) i jeszcze tego samego dnia zamustrowany na jednostkę (...), na której pływał do 17 sierpnia 1982 r., tj. w czasie przeprowadzenia kutra z portu w K. do portu w Ś.. W dniu 17 sierpnia 1982 r. armator K. B. zmienił nazwę jednostki na (...). J. W. był zamustrowany na tej jednostce do 10 listopada 1984 r., wykonując pracę rybaka. W okresie od 1 czerwca 1982 r. do 10 listopada 1984 r. J. W. wykonywał pracę rybaka, będąc zatrudnionym u armatora K. B.. Armator zgłosił J. W. do ubezpieczenia społecznego jako pracownika (...) w Ś. tylko od 1 listopada 1983 r. do 30 listopada 1983 r. Oprócz tego okresu ubezpieczony powinien podlegać ubezpieczeniu społecznemu od 1 czerwca 1982 r. do 31 października 1983 r. i od 1 grudnia 1983 r. do 10 listopada 1984 r., co daje 2 lata, 4 miesiące i 10 dni.

Po odbyciu służby wojskowej w okresie od 12 listopada 1984 r. do 25 września 1986 r. ubezpieczony dalej pracował u K. B. jako rybak. W okresie od 26 września 1986 r. do 30 listopada 1986 r. K. B. wyłączył J. W. z ubezpieczenia społecznego, udzielając mu urlopu bezpłatnego, po zakończeniu którego ponownie dokonał zgłoszenia pracownika do ubezpieczenia społecznego na okres od 1 grudnia 1986 r. do 28 lutego 1987 r. Kolejnego urlopu bezpłatnego armator udzielił J. W. w okresie od 1 marca 1987 r. do 30 czerwca 1987 r. Wówczas kuter miał przestój, nie wychodził w morze, a armator nie zarabiał i nie wypłacał wynagrodzenia pracownikom. Po zakończeniu urlopu bezpłatnego ubezpieczony

podjął pracę od 1 lipca 1987 r., w związku z czym został ponownie zgłoszony do ubezpieczenia społecznego w okresie od 1 lipca 1987 r. do 31 maja 1988 r. W okresie od 1 do 30 czerwca 1988 r. J. W. przebywał na urlopie bezpłatnym, a pracę podjął 1 lipca 1988 r. i wykonywał ją do 31 lipca 1989 r. Z uwagi na remont i przegląd okresowy kutra, armator udzielił ubezpieczonemu kolejnego urlopu bezpłatnego na okres od 1 do 31 sierpnia 1989 r. J. W. podjął pracę z dniem 1 września 1989 r. i wykonywał ją do 28 lutego 1990 r. W okresie od 29 grudnia 1988 r. do 8 marca 1990 r. J. W. był zamustrowany u armatora K. B. na jednostce (...) na stanowisku rybaka. Faktycznie pracę na tej jednostce zakończył 28 lutego 1990 r.

J. W. ponownie zatrudnił się na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy u armatora K. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ś. jako rybak w okresie od 9 kwietnia 1991 r. do 13 czerwca 1996 r., a następnie od 18 września 1996 r. do 22 lutego 1999 r.

W toku tego zatrudnienia ubezpieczony mustrował na jednostkach stanowiących własność K. B. w okresach:

- od 9 kwietnia 1991 r. do 21 sierpnia 1991 r. na jednostce (...),
- od 21 sierpnia 1991 r. do 22 października 1991 r. na jednostce (...),
- od 22 października 1991 r. do 1 stycznia 1993 r. na jednostce (...),
- od 12 grudnia 1993 r. do 1997 r. na jednostce (...), przy czym pracę na tej jednostce faktycznie zakończył z dniem 13 czerwca 1996 r., a następnie podjął ją od 18 września 1996 r.,
- od 13 września 1998 r. do 26 stycznia 1999 r. na jednostce (...).

W czasie tego zatrudnienia J. W. przebywał na urlopach bezpłatnych udzielanych przez armatora w związku z przeglądami okresowymi kutrów, remontami i awariami kutrów, przerwami spowodowanymi wyczerpaniem limitów połowowych, czy brakiem ryby. Urlopy te obejmowały okresy: od 1 do 31 sierpnia 1991 r., od 1 do 31 lipca 1992 r., od 1 do 31 lipca 1993 r., od 16 do 31 sierpnia 1993 r., od 19 do 31 stycznia 1994 r., od 16 do 28 lutego 1994 r., od 16 do 31 marca 1994 r., od 11 do 30 kwietnia 1994 r., od 21 do 31 maja 1994 r., od 19 do 30 czerwca 1994 r., od 19 do 31 lipca 1994 r., od 1 sierpnia do 31 października 1994 r., od 21 do 30 listopada 1994 r., od 16 do 31 grudnia 1994 r., od 1 do 11 stycznia 1995 r., od 13. do 28 lutego 1995 r., od 21 do 31 marca 1995 r., od 1 do 4 kwietnia 1995 r., od 21 do 31 maja 1995 r., od 5 do 30 czerwca 1995 r., od 1 do 31 lipca 1995 r., od 1 do 31 sierpnia 1995 r., od 1 do 10 września 1995 r., od 14 do 31 października 1995 r., od 1 do 19 listopada 1995 r., od 9 do 31 grudnia 1995 r., od 1 do 3 stycznia 1996 r., od 21 do 31 stycznia 1996 r., od 11 do 29 lutego 1996 r., od 24 do 31 marca 1996 r. oraz od 10 do 31 sierpnia 1998 r. i od 1 do 30 września 1998 r. Pomimo przebywania na urlopach bezpłatnych i faktycznego niewykonywania pracy na kutrach przez ubezpieczonego, ani armator, ani szypier nie odnotowywali tego faktu w książeczce żeglarskiej i nie wymustrowywali ubezpieczonego. W pozostałych okresach J. W. pracował jako rybak i z tego tytułu był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego. Okresy te zostały uwzględnione przez organ rentowy przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony ponownie zatrudnił się na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy u armatora K. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ś. jako rybak w okresie od 20 sierpnia do 19 grudnia 2000 r. W toku tego zatrudnienia ubezpieczony mustrował na jednostce (...), stanowiącej własność K. B. w okresie od 18 sierpnia do 8 grudnia 2000 r. J. W. przebywał na urlopie bezpłatnym w okresie od 8 do 28 września 2000 r., w związku z czym pracę rybaka faktycznie wykonywał od 20 sierpnia do 7 września 2000 r. oraz od 29 września do 19 grudnia 2000 r. i ten okres faktycznego wykonywania pracy u K. B. w (...) w Ś. został zaliczony ubezpieczonemu przez organ rentowy przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej.

Ubezpieczony ponownie zatrudnił się na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy u armatora K. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ś. jako starszy rybak w okresie od 7 maja do 30 czerwca 2001 r. W tym czasie ubezpieczony zamustrowany był na jednostce (...), stanowiącej własność K. B. w okresie od 28

kwietnia do 30 czerwca 2001 r. Okres od 7 maja do 30 czerwca 2001 r. został zaliczony ubezpieczonemu przez organ rentowy przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej w całości.

Od 1 grudnia 2001 r. do 31 maja 2003 r. J. W. był zatrudniony jako rybak w firmie (...) u A. T.. I za ten okres z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego od 3 czerwca do 31 sierpnia 2002 r. został on objęty ubezpieczeniem społecznym. Również w okresie od 31 sierpnia 2003 r. do 31 sierpnia 2003 r. ubezpieczony pracował w (...) sp. z o.o. jako starszy rybak. W okresie od 1 do 30 września 2003 r. ubezpieczony pracował jako starszy rybak w (...) sp. z o.o. W tych okresach od 31 sierpnia 2003 r. do 31 sierpnia 2003 r. i od 1 do 30 września 2003 r. ubezpieczony został objęty ubezpieczeniem społecznym.

Po 30 września 2003 r. ubezpieczony J. W. zatrudnił się u armatora K. B., prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w Ś. jako starszy rybak w okresie 1 października 2003 r. do 21 czerwca 2004 r. W tym czasie ubezpieczony zamustrowany był na jednostce (...) w okresie od 22 listopada 2003 r. do 10 maja 2004 r. Po 10 maja 2004 r. kuter nie wychodził w morze z powodu awarii. J. W. przebywał na urlopie bezpłatnym w okresie od 3 do 14 listopada 2003 r., od 8 do 31 grudnia 2003 r., od 1 do 25 stycznia 2004 r. oraz od 1 do 29 lutego 2004 r., w związku z czym pracę rybaka faktycznie wykonywał od 1 października do 2 listopada 2003 r., od 15 listopada do 7 grudnia 2003 r., od 26 do 31 stycznia 2004 r. oraz od 1 marca do 21 czerwca 2004 r. Te wyżej wymienione okresy od 1 października do 2 listopada 2003 r., od 15 listopada do 7 grudnia 2003 r., od 26 do 31 stycznia 2004 r. oraz od 1 marca do 21 czerwca 2004 r. faktycznego wykonywania pracy u K. B. w (...) w Ś. zostały zaliczone ubezpieczonemu przez organ rentowy przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej.

Dalej ubezpieczony od 1 września 2005 r. do 31 grudnia 2006 r. pracował w firmie (...) jako starszy rybak z wyłączeniem okresów urlopu bezpłatnego od dnia 27 do 30 września 2005 r., od 1 do 31 października 2005 r. i od 1 do 4 listopada 2005 r. Okresy od 1 do 26 września 2005 r., od 5 listopada 2005 r. do 31 grudnia 2006 r. zostały zaliczone ubezpieczonemu przez organ rentowy przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej.

Od 1 października 2008 r. do 31 grudnia 2016 r. ubezpieczony pracował w firmie handlowo-połowowej (...)A. S. jako rybak z wyłączeniem okresów urlopu bezpłatnego od 1 lipca do 31 sierpnia 2009 r., od 1 do 31 grudnia 2009 r., od 1 czerwca do 30 września 2010 r., od 1 do 30 czerwca 2011 r., od 1 sierpnia do 31 grudnia 2011 r., od 1 do 10 marca 2012 r., od 1 kwietnia do 9 lipca 2012 r., od 11 sierpnia do 9 września 2012 r., od 11 października do 30 listopada 2012 r., od 16 stycznia do 28 lutego 2013 r., od 1 do 30 kwietnia 2013 r., od 1 do 30 czerwca 2013 r., od 1 do 31 sierpnia 2013 r., od 1 do 31 października 2013 r., od 1 grudnia 2013 r. do 15 stycznia 2014 r., od 16 lutego do 31 marca 2014 r., od 1 maja do 30 czerwca 2014 r., od 1 do 31 sierpnia 2014 r., od 1 do 31 października 2014 r., od 1 do 15 grudnia 2014 r., od 16 stycznia do 15 lutego 2015 r., 16 marca do 15 kwietnia 2015 r., od 16 maja do 15 czerwca 2015 r., od 16 lipca do 15 sierpnia 2015 r., od 16 września do 30 listopada 2015 r., od 1 marca do 31 maja 2016 r. i od 1 do 31 lipca 2016 r. Wszystkie okresy poza wymienionymi okresami urlopow bezpłatnych ubezpieczony ma zaliczone do okresów składkowych.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie art. 3, 4 i 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. nr 237, poz. 1656 ze zm.), Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione w niewielkim zakresie. Częściowe uwzględnienie argumentacji ubezpieczonego nie dawało jednak podstaw do merytorycznego wzruszenia zaskarżonej decyzji, która odpowiada prawu.

Na wstępie sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że w myśl powołanych wyżej przepisów prawo do emerytury pomostowej mają osoby, które urodziły się po 31 grudnia 1948 r. i wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze co najmniej 15 lat. Uwzględnia się zarówno okresy, w których były wykonywane prace na podstawie przepisów obowiązujących przed 1 stycznia 2009 r., jak też okresy, w których wykonywane były prace, ale tylko te wymienione w nowych wykazach prac w ustawie o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy podkreślił, że poza sporem w niniejszej sprawie było, iż ubezpieczony posiada co najmniej 10-letni okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych jako rybak, że urodził się po 31 grudnia 1948 r., ukończył 55 lat i nie pozostaje w zatrudnieniu. Sporny był natomiast wymiar okresu składkowego i nieskładkowego ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy

uznał za udowodnione łącznie 19 lat, 6 miesięcy i 8 dni okresów składkowych, wyjaśniając że nie zaliczył do nich okresów korzystania przez ubezpieczonego z urlopów bezpłatnych oraz okresów, za które ubezpieczony legitymuje się świadectwami pracy, ale nie figuruje jako osoba objęta ubezpieczeniem społecznym. Ubezpieczony J. W. z takimi ustaleniami organu nie zgodził się, a w niniejszym postępowaniu domagał się zaliczenia do ogólnego stażu pracy i do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów pracy wykonywanej w firmie (...) od 1 czerwca 1982 r. do 22 lutego 1990 r. od 9 kwietnia 1991 r. do 13 czerwca 1996 r. i od 18 września 1996 r. do 22 lutego 1999 r., wskazując że przerwy w zatrudnieniu w tych okresach dotyczyły jedynie jednego miesiąca letniego w każdym roku zatrudnienia (tj. lipca lub sierpnia), a nadto od 20 sierpnia 2000 r. do 31 października 2001 r.

Z kolei sąd pierwszej instancji wskazał, że stan faktyczny w sprawie ustalił w całości na podstawie zachowanej w części dokumentacji zgromadzonej w aktach osobowych J. W., pozyskanej w oryginale od pracodawcy ubezpieczonego, tj. K. B. (zielona teczka) oraz na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach organu rentowego i dokumentacji pozyskanej w toku postępowania z Urzędu Morskiego w S. (kopia karty rybackiej rybaka kutrowego Nr (...), kopia listy załogi złożonej przez armatora) oraz złożonej w oryginale do akt przez ubezpieczonego (dwie księżeczki żeglarskie – z 2 stycznia 1990 r., nr (...) oraz z 21 października 1993 r., nr (...)). Sąd uznał tę dokumentację za wiarygodną, albowiem nie ujawniły się żadne wątpliwości co do źródła jej pochodzenia, autentyczności oraz prawdziwości zawartych w niej treści. Dodatkowo dokumentacja ta nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Nadto sąd swoje ustalenia oparł także o zeznania świadków K. B. (tj. armatora, u którego w spornych okresach zatrudniony był ubezpieczony) oraz J. J. (współpracownika ubezpieczonego w latach 1982-1993, zatrudnionego u tego samego armatora), które to zeznania ocenił jako logicznie spójne, a przez to w pełni wiarygodne. Sąd pierwszej instancji dysponował także zeznaniami ubezpieczonego J. W., które zostały ocenione jako częściowo wiarygodne. Sąd uwzględnił te zeznania jedynie w takim zakresie, w jakim korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym, w tym z zeznaniami świadka K. B.. Oceniając wiarygodność zeznań ubezpieczonego, sąd meriti miał na względzie, że jest on osobą zainteresowaną w sprawie, stąd do jego twierdzeń należało podejść z dużą dozą ostrożności i ocenić je poprzez odniesienie do pozostałego materiału dowodowego. W ocenie tego sądu zarówno zeznania świadka K. B., jak również dokumenty zgromadzone w aktach sprawy okazały się kluczowe dla rozstrzygnięcia kwestii spornych. Świadek ten jako pracodawca ubezpieczonego miał pełną wiedzę co do zasad zatrudnienia oraz wykonywania pracy przez J. W.. Wszak jako armator-pracodawca K. B. sam te zasady dla swoich pracowników ustalał. Nadto sąd zważył, że jako osoba zupełnie obca dla ubezpieczonego, świadek ten nie miał powodów, aby przedstawiać realia zatrudnienia ubezpieczonego w sposób odbiegający od rzeczywistości. W konsekwencji na podstawie zeznań świadka K. B. Sąd Okręgowy ustalił, że osoby zatrudniane w (...) w Ś. w charakterze rybaków, pomimo że miały umowy zawarte na czas określony lub nieokreślony, pracę faktycznie wykonywały wtedy, gdy kuter wychodził w morze i istniała realna możliwość dokonywania połowów (m.in. ze względu na stan pogody, zarybienie łowiska itd.). Natomiast równie często zdarzało się, że kuter miał awarię, był poddawany przeglądowi, względnie armator wyczerpał limit połowów, ewentualnie ryba nie brała lub były niesprzyjające warunki atmosferyczne. Jak wyjaśnił świadek K. B., w takiej sytuacji pracownicy byli kierowani na urlopy bezpłatne, co skutkowało wyrejestrowaniem ich z ubezpieczenia społecznego. Za czas urlopu bezpłatnego pracownik nie otrzymywał żadnych świadczeń. Jak spójnie wyjaśniał świadek K. B., pracownicy bądź godzili się na takie warunki zatrudnienia, bądź odchodzili do innej pracy. W oparciu o powyższe zeznania świadka K. B., sąd ustalił, że ubezpieczony w toku zatrudnienia u tego armatora w (...) w Ś. przebywał na urlopach bezpłatnych. Urlopy te przypadły w okresach szczegółowo wskazanych przez organ rentowy w potwierdzeniu ubezpieczenia pracowników i innych ubezpieczonych z dnia 6 marca 2017 r. (k. 14-15 plik KPU akt ZUS), poświadczeniu dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 5 maja 2017 r. (k. 46 plik I akt ZUS), poświadczeniu dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 8 maja 2017 r. (k. 54 plik I akt ZUS) oraz w poświadczeniu dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 24 maja 2017 r. (k. 59 plik I akt ZUS). Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, okresy urlopów bezpłatnych nie obejmowały wyłącznie jednego z miesięcy letnich (lipiec lub sierpień) z każdego roku zatrudnienia. Za istotne sąd ten uznał, że ustalenia organu rentowego zawarte w powołanych dokumentach korespondowały z zapisami z dokumentów z zachowanych akt osobowych ubezpieczonego. Jednocześnie okoliczności w tym zakresie potwierdził sam armator - pracodawca ubezpieczonego K. B., dodatkowo wskazując, że okresy urlopów bezpłatnych ubezpieczonego przypadają także od 26 września do 30 listopada 1986 r., od 1 marca do 30 czerwca 1987 r. Przy tym uwadze sądu nie uszło, że w okresach wykazanych i przyjętych przez

organ rentowy jako okresy urlopów bezpłatnych, J. W., będąc zatrudnionym w (...) w Ś. figurował jako członek załogi jednostek pływających tego armatora, na co wskazują zapisy w przedłożonych przez ubezpieczonego książeczkach żeglarskich Nr (...) z dnia 2 stycznia 1990 r. oraz Nr (...) z dnia 21 października 1993 r. Zdaniem sądu zapisy te bynajmniej nie świadczą o tym, że w okresach ujawnionych w tych książeczkach ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę. Jak wyjaśnił świadek K. B., zdarzało się, że wymustrowanie miało miejsce w dacie późniejszej niż faktyczne ustanie stosunku pracy. Samo figurowanie na liście członków załogi konkretnego kutra, nie przesądza zdaniem tego sądu, że w tym czasie ubezpieczony faktycznie pracę wykonywał.

Przechodząc do polemiki ze stanowiskiem ubezpieczonego, sąd pierwszej instancji najpierw wskazał, że organ rentowy prawidłowo nie uwzględnił do stażu pracy okresów korzystania przez J. W. z urlopów bezpłatnych w toku zatrudnienia w (...) w Ś.. Znajduje to bowiem podstawę prawną w art. 5 w związku z art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.; powoływana dalej jako: ustawa emerytalna). Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy składkowe i okresy nieskładkowe, z tym, że enumeratywne wyliczenie okresów składkowych zawiera art. 6, zaś okresów nieskładkowych art. 7 ustawy emerytalnej. W żadnym z tych katalogów nie wymienia się urlopu bezpłatnego (art. 174 k.p.) udzielanego w czasie trwania stosunku pracy. W tym okresie zawieszeniu ulega ochrona ubezpieczeniowa, choć w dalszym ciągu trwa obowiązek ubezpieczenia, gdyż ustaje on dopiero w chwili ustania stosunku pracy (art. 13 pkt 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; powoływana dalej jako: ustawa systemowa). Urlopu bezpłatny w świetle treści art. 6 i 7 ustawy emerytalnej nie jest ani okresem składkowym, ani okresem nieskładkowym. Na potwierdzenie tego stanowiska sąd meriti powołał wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 października 2005 r., III AUa 1383/04 (OSA 2006/10/33), w którym wyjaśniono, że zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Stosownie jednak do art. 174 § 2 Kodeksu pracy okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Innymi słowy, okres urlopu bezpłatnego stanowi przerwę w realizacji obowiązków i praw pracowniczych u pracodawcy, a pracodawca nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za pracownika, a co za tym idzie okres ten nie jest ani okresem składkowym, ani okresem nieskładkowym wedle ustawy emerytalnej. Okres urlopu bezpłatnego nie jest okresem świadczenia pracy w przytoczonym, wąskim rozumieniu tego pojęcia, gdyż mimo tego, że w czasie urlopu bezpłatnego umowa o pracę trwa nadal, obowiązki stron - świadczenie pracy i wypłata wynagrodzenia - ulegają zawieszeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1973 r., I PR 408/73, OSNCP 1974/5/96). Niemożliwe jest również potraktowanie wymienionych okresów jako okresów nieskładkowych, gdyż nie zostały ujęte w art. 7 ustawy emerytalnej. Przepis ten określa okresy nieskładkowe enumeratywnie i brak jest podstaw do zaliczenia jakichkolwiek innych okresów niż w nim wymienione.

W konsekwencji Sąd Okręgowy ustalił, że okresy urlopów bezpłatnych od 26 września do 30 listopada 1986 r., od 1 marca do 30 czerwca 1987 r., od 1 do 30 czerwca 1988 r., od 1 do 31 sierpnia 1989 r., od 1 do 31 sierpnia 1991 r., od 1 do 31 lipca 1992 r., od 1 do 31 lipca 1993 r., od 16 do 31 sierpnia 1993 r., od 19 do 31 stycznia 1994 r., od 16 do 28 lutego 1994 r., od 16 do 31 marca 1994 r., od 11 do 30 kwietnia 1994 r., od 21 do 31 maja 1994 r., od 19 do 30 czerwca 1994 r., od 19 do 31 lipca 1994 r., od 1 sierpnia do 31 października 1994 r., od 21 do 30 listopada 1994 r., od 16 do 31 grudnia 1994 r., od 1 do 11 stycznia 1995 r., od 13 do 28 lutego 1995 r., od 21 do 31 marca 1995 r., od 1 do 4 kwietnia 1995 r., od 21 do 31 maja 1995 r., od 5 do 30 czerwca 1995 r., od 1 do 31 lipca 1995 r., od 1 do 31 sierpnia 1995 r., od 1 do 10 września 1995 r., od 14 do 31 października 1995 r., od 1 do 19 listopada 1995 r., od 9 do 31 grudnia 1995 r., od 1 do 3 i od 21 do 31 stycznia 1991 r., od 11 do 29 lutego 1996 r., od 24 do 31 marca 1996 r. oraz od 10 do 31 sierpnia 1998 r. i od 1 do 30 września 1998 r., od 8 do 28 września 2000 r., od 3 do 14 listopada 2003 r., od 8 do 31 grudnia 2003 r., od 1 do 25 stycznia 2004 r. oraz od 1 do 29 lutego 2004 r. nie wliczają się ubezpieczonemu ani do ogólnego stażu pracy, ani do stażu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Pozostałe okresy faktycznego wykonywania pracy w spornych okresach od 9 kwietnia 1991 r. do 13 czerwca 1996 r., od 18 września 1996 r. do 22 lutego 1999 r., od 20 sierpnia 2000 r. do 19 grudnia 2000 r., od 7 maja 2001 r. do 30 czerwca 2001 r. oraz od 1 października 2003 r. do 21 czerwca 2004 r. zostały przez organ rentowy w sposób prawidłowy uwzględnione do ustalenia prawa do emerytury pomostowej, a odzwierciedla to karta przebiegu

zatrudnienia (vide k. 23 akt sprawy). Przechodząc dalej, sąd pierwszej instancji wskazał, że zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy daje jedynie podstawy do uzupełnienia ustaleń organu rentowego odnośnie spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) w Ś. od 1 czerwca 1982 r. do 28 lutego 1990 r. Z okresu tego zatrudnienia organ rentowy prawidłowo wyłączył okresy przebywania ubezpieczonego na urloпах bezpłatnych, tj. od 26 września do 30 listopada 1986 r. oraz 1 marca do 30 czerwca 1987 r., od 1 do 30 czerwca 1988 r. oraz od 1 do 31 sierpnia 1989 r. Prawidłowo organ też ustalił, że pracodawca zgłosił J. W. do ubezpieczenia społecznego jako pracownika (...) w Ś. formalnie od 1 do 30 listopada 1983 r., a następnie od 1 grudnia 1986 r. do 28 lutego 1987 r., od 1 lipca 1988 r. do 31 lipca 1989 r. i od 1 września 1989 r. do 28 lutego 1990 r. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że ubezpieczony zatrudniony był u tego pracodawcy od 1 czerwca 1982 r. i jak potwierdzili świadkowie K. B. oraz J. J. pracę faktycznie od tej daty wykonywał, co potwierdzają także zapisy w pozyskanej z archiwum Urzędu Morskiego w S. karcie rybackiej rybaka kutrowego Nr (...), sam brak zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego nie może pozbawiać ubezpieczonego prawa do zaliczenia tego okresu do uprawnień do świadczenia. Tym bardziej, że w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy sąd ustalił, że J. W. w okresie od 1 czerwca 1982 r. do 10 listopada 1984 r. (tj. data wymustrowania) wykonywał najpierw pracę do 24 czerwca 1982 r. na łądzie, przygotowując się do pierwszego wyjścia w morze na połów, a w dniu 25 czerwca 1982 r. ubezpieczony został zamustrowany na jednostce (...) jako praktykant pokładowy i wypłynął w swój pierwszy rejs. W dniu 12 sierpnia 1982 r. ubezpieczony został wymustrowany z jednostki (...) i jeszcze tego samego dnia zamustrowany na jednostkę (...), na której pływał do 17 sierpnia 1982 r., tj. w czasie przeprowadzenia kutra z portu w K. do portu w Ś.. W dniu 17 sierpnia 1982 r. armator K. B. zmienił nazwę jednostki na (...). J. W. był zamustrowany na tej jednostce do 10 listopada 1984 r., wykonując pracę rybaka. W kontekście powyższego sąd meriti zaznaczył, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 września 2015 r., III AUa 2172/14, LEX nr 1842848) przyjmuje się, iż dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne. Zaś Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2007 r., II UK 185/06 wskazał, że jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu został udowodniony, okres tego zatrudnienia jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia. Podzielając to stanowisko judykatury, sąd pierwszej instancji uznał, że taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie. Odwołujący pomimo pozostawania w spornym okresie w zatrudnieniu i otrzymywania wynagrodzenia nie został przez pracodawcę zgłoszony do ubezpieczenia społecznego. Wobec powyższego ubezpieczonemu należało zaliczyć do okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu jako okresy składkowe okresy od 1 czerwca 1982 r. do 31 października 1983 r. i od 1 grudnia 1983 r. do 10 listopada 1984 r. w wymiarze 2 lata, 4 miesiące i 10 dni. Na marginesie jedynie sąd ten wskazał, że przytoczone wyżej stanowisko judykatury, wbrew odmiennym oczekiwaniom ubezpieczonego, nie może znaleźć zastosowania w odniesieniu do okresów urloпów bezpłatnych. Okresy te nie są okresami nieopłacenia składki, czy niezgłoszenia do ubezpieczenia z uwagi na niedopatrzenie lub niedbalstwo pracodawcy, za które ubezpieczony aktualnie nie może ponosić negatywnych konsekwencji, ale okresami świadomych i uzgodnionych przez strony przerw w świadczeniu pracy.

Reasumując Sąd Okręgowy wskazał, że uwzględnienie tych okresów zatrudnienia ubezpieczonego od 1 czerwca 1982 r. do 31 października 1983 r. oraz od 1 grudnia 1983 r. do 10 listopada 1984 r. jako składkowych do ogólnego stażu pracy, pozostaje i tak bez wpływu na prawo do emerytury pomostowej, ponieważ ich wymiar nie jest wystarczający do uzupełnienia uznanego przez organ rentowy stażu do poziomu 25 lat zgodnie z art. 4 w związku z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych.

Niezależnie od powyższego sąd ten podniósł, że przepisy te należy interpretować ściśle, bowiem nabycie prawa do emerytury pomostowej jest swoistym przywilejem i nie można stosować wykładni rozszerzającej powyższych przepisów, a w szczególności, jeżeli chodzi o rodzaj pracy i jej charakter czy też stanowisko pracy. Przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego - ze względu na swoją istotę i konstrukcję - podlegają wykładni ścisłej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, OSNP 2006/13-14/218; 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007/23-24/359; 29 stycznia 2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009/7-8/103; 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009/11-12/155; 19 maja 2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028).

Kończąc sąd pierwszej instancji zaznaczył, że tak sąd, jak i organy stosujące prawo nie mają możliwości samodzielnego ukształtowania określonej materii, a ich obowiązkiem jest przestrzeganie oraz stosowanie powszechnie obowiązującego prawa. W tym stanie rzeczy, na podstawie, art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., sąd oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się J. W., który działając przez pełnomocnika w wywiedzionej apelacji

zarzucił mu:

- naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez błędną, niezgodną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności nieuznanie za wiarygodne zeznań J. W. dotyczących faktycznych okresów wykonywania pracy u pracodawcy Rybołówstwo Morskie K. B. i faktycznych okresów pozostawania na urloпах bezpłatnych u tego pracodawcy, zgodnych z zapisami znajdującymi się w książeczkach żeglarskich złożonych przez J. W. w toku postępowania, z których wynikają okresy faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczonego u tego pracodawcy, z jednoczesnym błędnym uznaniem, że dokumenty zgromadzone przez organ rentowy, a ponadto zeznania K. B. i przedłożone przez niego akta osobowe ubezpieczonego stanowią wiarygodne dowody potwierdzające okresy faktycznego zatrudnienia i okresy przebywania na urloпах bezpłatnych J. W. u tego pracodawcy, wskutek czego – błędne ustalenie, że ubezpieczony nie posiada okresu składkowego i nieskładkowego ustalonego na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy emerytalnej, wynoszącego dla mężczyzny co najmniej 25 lat.

W oparciu o powyższy zarzut apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości przez uwzględnienie odwołania w całości i zmianę zaskarżonej decyzji przez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej oraz obciążenie strony przeciwnej kosztami postępowania przed sądami obu instancji, w tym kosztami zastępstwa procesowego pełnomocnika ubezpieczonego według norm przepisanych,

ewentualnie

- uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżący między innymi zarzucił, że dokonana przez sąd pierwszej instancji ocena materiału dowodowego narusza zasady określone w przepisie art. 233 § 1 k.p.c.

Zdaniem apelującego sąd pierwszej instancji niezgodnie z zasadami doświadczenia życiowego i logiką nieprawidłowo ocenił przeprowadzone w tej sprawie dowody i wywiódł z nich niewłaściwe wnioski. Sąd ten nieprawidłowo przyjął bowiem, iż skarżący przebywał na urloпах bezpłatnych w okresach wskazanych przez pracodawcę (K. B.) i w sporządzonej przez niego dokumentacji. Według skarżącego, dowody te winny zostać ocenione krytycznie i w powiązaniu z innymi dowodami w sprawie i uwzględniać następujące okoliczności: pracodawca przez długi okres nie zgłosił ubezpieczonego do ubezpieczenia i miał interes w tym, aby okres faktycznego zatrudnienia ubezpieczonego maksymalnie ograniczyć, ubezpieczony natomiast na potwierdzenie prawdziwości swoich twierdzeń przedłożył dokumenty urzędowe w postaci książeczek żeglarskich, co do których istnieje domniemanie prawdziwości wpisów w nich widniejących. To wpisy w książeczkach żeglarskich, jako dokumentach urzędowych, powinny stanowić więc podstawę ustaleń faktycznych, a nie dokumentacja sporządzona przez pracodawcę, który dodatkowo w ogóle nie zgłosił ubezpieczonego do ubezpieczenia, nawet w okresie, w którym, jak sam dziś twierdzi, ubezpieczony świadczył pracę na podstawie umowy o pracę. W zaistniałej sytuacji sąd winien dokonać ustalenia zgodnego z rzeczywistym stanem faktycznym sprawy, w oparciu o niekwestionowany przez żadną ze stron dokument urzędowy oraz zeznania samego ubezpieczonego, który zeznawał spójnie, logicznie i zgodnie z prawdą.

Dokonanie ustaleń faktycznych w oparciu o wnikliwą, rzetelną i zgodną z zasadą swobodnej oceny dowodów oceną materiału dowodowego prowadzić musi do wniosku, że ubezpieczony, wbrew stanowisku sądu pierwszej instancji, posiada wymiar okresu składkowego i nieskładkowego uprawniający go do uzyskania prawa do emerytury pomostowej.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jej oddalenie podtrzymując w całości swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i w pełni dzieląc argumentację faktyczną i prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W ocenie organu rentowego apelacja jest bezzasadna w całości, bowiem sąd pierwszej instancji zebrał w pełni i dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne sprawy, wyciągnął na ich podstawie nie budzące zastrzeżeń logiczne wnioski i prawidłowo zastosował zarówno przepisy prawa materialnego, jak i procesowego.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 i z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720).

Zdaniem sądu odwoławczego podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przez sąd pierwszej instancji art. 233 k.p.c. – poprzez dokonanie błędnej, niezgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – uznać należy za chybiony. Ustosunkowując się do argumentacji przedstawionej w tym zakresie przez apelującego, w pierwszej kolejności podkreślić należy, że skarżący, chcąc kwestionować prawidłowość ustaleń sądu co do stanu faktycznego, winien wykazać, iż miało miejsce uchybienie zasadom logicznego myślenia lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko one mogą stanowić o naruszeniu zasad wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. Jednocześnie, subiektywne przekonanie strony o tym, którym dowodom należy przyznać wiarę oraz przekonanie strony o odmiennej ocenie poszczególnych środków dowodowych, nie może być podstawą kwestionowania swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd. Nadto wskazać należy, iż nawet w sytuacji, w której z dowodów można wywieść wnioski inne niż przyjęte przez sąd, to do naruszenia wskazanego przepisu może dojść tylko wtedy, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu jest sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego czy też nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych. Tylko wtedy ocena dowodów przeprowadzona przez sąd może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 lutego 2015 r., V ACa 590/14, LEX nr 1667526).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, apelacja ubezpieczonego nie sprostала powyższym wymaganiom i nie zdołała skutecznie zakwestionować prawidłowości ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie przez Sąd Okręgowy. W ocenie sądu odwoławczego twierdzenia przedstawione w apelacji stanowią jedynie polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem sądu pierwszej instancji. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd Okręgowy ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób prawidłowy, zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 233 § 1 k.p.c.

Przypomnieć należy, iż w niniejszej sprawie przyczyną odmowy przyznania prawa do emerytury pomostowej było nieudokumentowanie przez ubezpieczonego J. W. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych w związku z niezaliczeniem przez organ rentowy niektórych okresów zatrudnienia w (...). Organ rentowy uznał za udowodnione łącznie 19 lat, 6 miesięcy i 8 dni okresów składkowych, wyjaśniając, że nie zaliczył do nich okresów korzystania przez

ubezpieczonego z urlopów bezpłatnych oraz okresów, za które ubezpieczony legitymuje się świadectwami pracy, ale nie figuruje jako osoba objęta ubezpieczeniem społecznym.

W tym miejscu podkreślić należy, że sąd pierwszej instancji szczegółowo wyjaśnił instytucję urlopu bezpłatnego w odniesieniu do okresów składkowych i nie składkowych objętych art. 6 i 7 ustawy emerytalnej. Skoro zatem okresu urlopu bezpłatnego nie można potraktować jako okresu składkowego i nieskładkowego, to nie wpływa on na sferę ubezpieczeń społecznych w zakresie prawa do emerytury. Niezależnie jednak od powyższego, wskazać należy, że uwzględnienie okresów urlopu bezpłatnego zgodnie z żądaniem ubezpieczonego byłoby możliwe, gdyby okazało się, że podczas tych urlopów ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu bądź emerytalno-rentowemu z innych tytułów, czego jednak nie wykazał, ani nawet nie podnosił takiej okoliczności.

W odpowiedzi na treść apelacji wskazać należy również, iż w sprawie brak jest podstaw, aby odmawiać wiarygodności zeznaniom złożonym przez K. B., na których to w głównej mierze oparł się sąd pierwszej instancji. Zauważyć należy, że świadek nie jest – w przeciwieństwie do ubezpieczonego – osobą w jakikolwiek sposób zainteresowaną rozstrzygnięciem przedmiotowej sprawy. Nie sposób zgodzić się z apelującym, że pracodawca ubezpieczonego miał jakikolwiek interes w tym, aby okres faktycznego zatrudnienia ubezpieczonego maksymalnie ograniczyć. Należy bowiem mieć na uwadze, że konieczność przejścia pracowników na urlopy bezpłatne – co było kwestią bezsporną w sprawie – wynikał z przestoju w pracy spowodowanego awariami, remontami kutrów, sztormem czy też słabym zarybieniem łowiska związanego z zanikaniem określonego gatunku ryb (np. dorsza), nie zaś z jakichkolwiek trudności finansowych pracodawcy, które ewentualnie mogłyby zmusić go do kierowania pracowników na urlopy bezpłatne i tym samym pozwalały na redukcję kosztów. Zauważyć należy, że okresy urlopów bezpłatnych pracowników nie były sytuacją korzystną także dla pracodawcy, który w czasie, gdy nie dokonywano połowów, uzyskiwał oczywiście mniejsze dochody z prowadzonej działalności. Mając na uwadze powyższe, nie sposób zatem przyjąć, że działania K. B. mogły mieć na celu ograniczenie zatrudnienia ubezpieczonego, bowiem odbywało się to również ze stratą dla samego pracodawcy. W ocenie Sądu Apelacyjnego zeznania K. B. są w tym zakresie w pełni wiarygodne oraz spójne, jak słusznie uznał Sąd Okręgowy. Należy podkreślić, że świadek w okresie, którego dotyczy niniejsze postępowanie, miał bezpośredni kontakt z ubezpieczonym oraz organizował jego pracę, był więc zorientowany w materii będącej przedmiotem jego zeznań. Sąd odwoławczy uznał zeznania tego świadka za przydatne do podjęcia jednoznacznego rozstrzygnięcia, dostarczyły one bowiem rzetelnych informacji na temat warunków pracy ubezpieczonego, charakterystyki wykonywanych przez niego obowiązków, nadto również informacji dotyczących specyfiki pracy w prowadzonym przez niego przedsiębiorstwie, a także, co najistotniejsze, częstotliwości oraz długości urlopów bezpłatnych udzielanych ubezpieczonemu (należy bowiem zwrócić uwagę, że w sprawie bezspornym był sam fakt przebywania ubezpieczonego we wskazanych okresach na urlopach bezpłatnych, istotne było natomiast ustalenie długości ich trwania). Z treści tych zeznań w sposób jednoznaczny wynikało, że wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, okresy urlopów bezpłatnych nie obejmowały wyłącznie jednego z miesięcy letnich (lipiec lub sierpień) z każdego roku zatrudnienia. Sąd Apelacyjny podzielił również stanowisko sądu pierwszej instancji co do oceny zeznań ubezpieczonego J. W.. Z uwagi na fakt, że z oczywistych względów jest on osobą zainteresowaną korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem sprawy, miarodajność jego zeznań musiała zostać zweryfikowana przez zestawienie ich z treścią złożonych do akt dokumentów oraz treścią zeznań złożonych przez świadków. Sąd Okręgowy zasadnie zatem uznał, że są one jedynie częściowo wiarygodne i uwzględnił je w takim zakresie, w jakim korespondowały one z pozostałym materiałem dowodowym, w tym w szczególności z zeznaniami świadka K. B..

Ustosunkowując się do dalszej treści apelacji, stwierdzić należy, iż wpisy w książeczkach żeglarskich ubezpieczonego Nr (...) z dnia 2 stycznia 1990 r. oraz Nr (...) z dnia 21 października 1993 r. nie mogą stanowić jedyne, wiarygodnego źródła dowodowego i tym samym stanowić podstawy rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Zdaniem sądu odwoławczego zeznania świadka K. B. oraz dokumenty zgromadzone w aktach sprawy (potwierdzenie ubezpieczenia pracowników i innych ubezpieczonych z dnia 6 marca 2017 r., poświadczenie dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 5 maja 2017 r., 8 maja 2017 r. oraz 24 maja 2017 r.) przesądzają, iż praca była przez osoby zatrudniane w (...) w Ś. w charakterze rybaków wykonywana wówczas, gdy kuter wychodził w morze i istniała

realna możliwość dokonywania połowów, gdy takich warunków natomiast nie było, pracownicy byli kierowani na urlopy bezpłatne, co skutkowało wyrejestrowaniem ich z ubezpieczenia społecznego. W tym zakresie świadek K. B. wyjaśnił, iż zdarzało się, że wymustrowanie miało miejsce w dacie późniejszej niż faktyczne ustanie stosunku pracy. Wobec powyższego, zważywszy na całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, zdaniem sądu odwoławczego należy podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, iż samo figurowanie na liście członków załogi konkretnego kutra nie stanowi dostatecznej podstawy do tego, by z całą pewnością uznać, że w danym czasie ubezpieczony faktycznie pracę wykonywał. Na marginesie Sąd Apelacyjny zwraca również uwagę, że autentyczność dokumentacji pracowniczej J. W., w tym dokumentacji sporządzonej przez pracodawcę K. B., nie była kwestionowana przez ubezpieczonego w toku postępowania. Przy czym nie można pomijać i tej okoliczności, że dokumentacja pracownicza ubezpieczonego była prowadzona systematycznie przez pracodawcę i na potrzeby udokumentowania przebiegu zatrudnienia (umowy o pracę, świadectwa pracy, zestawienia dni urlopów bezpłatnych, wnioski o urlop i inne). Słusznie przy tym uznał sąd pierwszej instancji, że wpisy w książeczkach żeglarskich ubezpieczonego nie są tożsame ze wskazaniem okresów faktycznego wykonywania pracy. Przecież nawet nie kwestionowane przez ubezpieczonego okresy bezpłatnych urlopów w okresach letnich każdego roku zatrudnienia nie mają odzwierciedlenia w tych książeczkach. Zatem nie mogą stanowić one jedynej podstawy ustaleń faktycznych w sprawie nawet w połączeniu z zeznaniami ubezpieczonego, przy pominięciu innych dowodów zgromadzonych w sprawie.

Uwzględniając powyższe, stwierdzić należy, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na wyciągnięcie odmiennych wniosków niż uczynił to sąd pierwszej instancji i uznanie, iż w ustalonych okresach urlopów bezpłatnych J. W. faktycznie świadczył pracę, zatem także okresy te winny być uwzględnione do ogólnego stażu ubezpieczenia.

Reasumując, należy stwierdzić, że dokonana przez Sąd Okręgowy ocena wszystkich zgromadzonych dowodów dokonana została zgodnie z dyspozycją art. 233 k.p.c., a zaprezentowane poglądy prawne zasługują na aprobatę. Należało zatem uznać, że na dzień wydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wnioskodawca nie legitymował się okresami składkowymi i nieskładkowymi, które uprawniałyby go do uzyskania prawa do emerytury pomostowej. W orzecznictwie podkreśla się, że przesłanki do nabycia prawa do emerytury na podstawie przepisów o emeryturach pomostowych muszą być spełnione łącznie, co oznacza, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych (tak wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 kwietnia 2012 r., III AUa 252/12, LEX nr 1164689). W związku z tym, że wcześniejsza emerytura jest przywilejem, przesłanki których spełnienie jest wymagane muszą być interpretowane ściśle. Mając to na uwadze stwierdzić należy, iż niespełnienie przesłanki legitymowania się co najmniej 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym – pomimo spełnienia przesłanki posiadania odpowiedniego wieku oraz wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych – skutkuje brakiem możliwości przyznania ubezpieczonemu wnioskowanemu świadczenia.

Mając na uwadze przedstawioną ocenę prawną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

SSA Beata Górńska SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko